

sygn. akt VII U 1108/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

3 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 3 listopada 2021 r. na posiedzeniu niejawnym

odwołania W. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 24 czerwca 2021 r., znak (...)

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

11 sierpnia 2021 r. W. D. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 16 czerwca 2021 r. znak: (...) na podstawie której odmówiono mu prawa przeliczenia emerytury. Odwołujący wskazał, że podstawą odwołania jest odliczenie mu wcześniej pobranych świadczeń emerytalnych od przyznanej mu powszechnej emerytury w warunkach szczególnych. Wyjaśnił, że wniosek o wcześniejszą emeryturę w wieku 60 lat złożył 25 maja 2021 r. Emeryturę przyznał mu Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z grudnia 2014 r. - od 1 stycznia 2013 r. Świadczenie wypłacono mu od 1 października 2014 r. Po osiągnięciu wieku emerytalnego 65 lat, 11 września 2018 r. złożył wniosek do ZUS o emeryturę powszechną, którą przyznano mu z wyliczonym kapitałem emerytalnym, od którego odliczono wcześniej pobrane świadczenia. Zaznaczył przy tym, że jako rocznik 1952 czuje się pokrzywdzony tak jak rocznik (...), któremu ZUS odliczył zwaloryzowany kapitał emerytalny od wcześniej pobranych świadczeń po osiągnięciu wieku powszechnego. W ocenie odwołującego wykładnia wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie osób z rocznika (...) powinna mieć zastosowania do jego odwołania (odwołanie k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. Organ rentowy wyjaśnił, że 10 lipca 2020 r. weszła w życie ustawa z 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, która umożliwia ubezpieczonym urodzonym w (...) r. ponowne ustalenie wysokości emerytury powszechnej, które podstawa obliczenia została pomniejszona o kwoty pobranej emerytury wcześniejszej przyznanej na wniosek złożony przed 1 stycznia 2013 r. Wprowadzone ww. ustawą przepisy art. 194i-194j mają zastosowanie do ubezpieczonych urodzonych w (...) r. Odwołujący jest osobą urodzoną w (...) r, zatem przepisy te nie mają do niego zastosowania. Ponadto organ rentowy wskazał, że odwołujący ma już przyznaną emeryturę wyliczoną zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej (odpowiedź na odwołanie k. 5 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się W. D. urodził się (...) (bezsporne).

W 2012 r. odwołujący ubiegał się z (...) Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. o wcześniejszą emeryturę. Decyzją z 28 stycznia 2013 r. znak: (...) organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do ww. emerytury z uwagi na

nieudokumentowanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych oraz rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. W. D. odwołał się od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, który wyrokiem z 12 lipca 2013 r. sygn. akt VII U 184/13 oddalił odwołanie. Po wniesieniu apelacji przez odwołującego, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 16 grudnia 2014 r. sygn. akt III AUa 2786/13 zmienił powyższy wyrok oraz poprzedzającą go decyzję ZUS (...) Oddział w W. z 28 stycznia 2013 r. znak: (...) w ten sposób, że przyznał W. D. prawo do emerytury od 1 stycznia 2013 r. (decyzja ZUS z 13.12.2012 r. k. 45 a.r. tom IV; wyrok SOWP w Warszawie z 12.07.2013 r. sygn. akt VII U 184/13 k. 39 a.r.; wyrok SA w Warszawie z 16.12.2014 r. sygn. akt III AUa 2786/13 k. 37 ar. – tom I a.r.).

Wykonując wyrok Sądu Apelacyjnego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z 20 marca 2015 r. znak: (...) przyznał odwołującemu emeryturę od 1 stycznia 2013 r. ustalając jej wysokość na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (decyzja ZUS z 20.03.2015 r. k. 69 a.r. tom IV).

Na wniosek odwołującego z 8 września 2017 r. ZUS (...) Oddział W. decyzją z 16 października 2017 r. znak: (...) przyznał odwołującemu emeryturę od 1 października 2017 r. Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 2629,82 zł. Organ rentowy wskazał, że emerytura wyliczona zgodnie z art. 26 jest niższa od emerytury wyliczonej zgodnie z art. 183, wobec czego wypłacana będzie emerytura ustalona na podstawie art. 183 (decyzja ZUS z 16.10.2017 r. – akta rentowe).

Wnioskiem z 1 grudnia 2020 r. W. D. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o przeliczenie emerytury na powszechną bez pomniejszenia podstawy o wypłacane wcześniej świadczenia z emerytury (wniosek z 01.12.2020 r. – akta rentowe, tom IV).

Rozpoznając powyższy wniosek, ZUS (...) Oddział w W. decyzją z 3 grudnia 2020 r. znak: (...) odmówił odwołującemu prawa do przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zgodnie z art. 194i i art. 194j ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym w (...) r. ponownie ustala się wysokość emerytury powszechnej (przyznanej po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego), której podstawa obliczenia została pomniejszona o kwoty pobranej emerytury wcześniejszej przyznanej na wniosek złożony przed 1 stycznia 2013 r. Odwołujący nie urodził się w (...) r., więc Zakład odmówił przeliczenia emerytury (decyzja ZUS z 3.12.2020 r. – akta rentowe, tom IV).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrane w sprawie dowody z dokumentów. Stan faktyczny sprawy był bezsporny, a strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie było nieuzasadnione.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się na prawie odwołującego do przeliczenia emerytury. Odwołujący domagał się przeliczenia przysługującego mu świadczenia w oparciu o podstawę niepomniejszoną o kwoty pobranej emerytury wcześniejszej. Powołał się przy tym na wyrok Trybunału Konstytucyjnego wydany w sprawie osób urodzonych w (...) r.

Zgodnie z art. 194i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291) do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w (...) r., nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1222), pod warunkiem że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r. Stosownie zaś do art. 194j cytowanej ustawy emerytalnej:

1) kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w (...) r., który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i;

- 2) przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury;
- 3) do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a następnie uwzględnia się kolejne zmiany wysokości świadczenia;
- 4) emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia, od którego podjęto wypłatę emerytury przyznanej na podstawie art. 24, a w przypadku gdy prawo do tej emerytury było zawieszona - od dnia, od którego mogłaby być podjęta jej wypłata;
- 5) jeżeli ponownie ustalona wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 jest wyższa od wypłacanej dotychczas, emerytowi wypłaca się wyrównanie. Kwotę wyrównania stanowi różnica między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia, o którym mowa w ust. 4, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie.

W ocenie sądu treść przywołanych wyżej przepisów art. 194i oraz art. 194j ust. 1 ustawy jest jednoznaczna i nie budzi żadnych wątpliwości. Zostały one wprowadzone do ustawy emerytalnej w wykonaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 r. sygn. akt P 20/16, w którym stwierdzono, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r. – w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy – jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu powyższego wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że wprowadzony ustawą emerytalną nowy system świadczeń emerytalnych przewiduje jedynie przejściowe utrzymanie preferencyjnych rozwiązań, dotyczących możliwości nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zasadniczo regulacja ta dotyczy tylko tych ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie tej ustawy (1 stycznia 1999r.) osiągnęli, bez względu na płeć, wiek co najmniej 50 lat, a więc urodzili się nie później niż 31 grudnia 1948r. Odstępstwo od tej zasady dotyczy osób, które urodziły się (...). Jest ono obwarowane kolejnymi warunkami, w tym w szczególności uzależnione jest od spełnienia przesłanki nabycia prawa do emerytury do 31 grudnia 2008r. Możliwość nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy emerytalnej przez kobiety także nie dotyczy wszystkich kobiet urodzonych w latach 1949-1968, lecz tylko tych, które urodziły się nie później niż do 31 grudnia (...) r. ze względu na wymóg nabycia prawa do emerytury do 31 grudnia 2008 r. Zakwestionowane regulacje prawne dotyczą zatem jednolitej grupy kobiet, które zachowały prawo do uzyskania emerytury powszechnej po uprzednim pobieraniu emerytury wcześniejszej przysługującej po ukończeniu 55 lat. Do grupy tej należą kobiety urodzone w latach 1949-1953. Jednak po wejściu w życie 1 maja 2013r. dodanego art. 25 ust. 1b tylko część z nich, a mianowicie kobiety urodzone w (...) r., zostały pozbawione możliwości zrealizowania prawa do powszechnej emerytury na dotychczasowych zasadach, bez pomniejszania podstawy obliczenia emerytury o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych. W konsekwencji, z jednolitej kategorii podmiotów podobnych wyodrębniona została grupa kobiet z rocznika (...), która podobnie jak pozostałe kobiety należące do tej kategorii nabyła co prawda prawo zarówno do emerytury wcześniejszej, jak i powszechnej, lecz przy obliczaniu tego ostatniego świadczenia znajdują zastosowanie wobec nich odmienne, mniej korzystne zasady od tych, które obowiązywały przy obliczaniu emerytury powszechnej kobietom urodzonym w latach 1949-1952. Tymczasem świadczenia te mają cechę wspólną, relewantną ze względu na treść zaskarżonej regulacji, a mianowicie miały one umożliwić osobom w wieku starszym, ze stosunkowo długim stażem ubezpieczenia, zachowanie przywileju przejścia na wcześniejszą emeryturę i możliwość uzyskania kolejnej emerytury po osiągnięciu powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego. Ich celem było więc łagodzenie skutków likwidacji uprawnień emerytalnych obniżających wiek emerytalny, co było jednym z głównych założeń reformy emerytalnej. Z tego też względu rozwiązania te miały charakter przejściowy i były adresowane do określonej kategorii podmiotów. W związku z powyższym, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zastosowanie art. 25 ust. 1b wobec kobiet urodzonych w (...) r., pobierających emeryturę na podstawie przepisów art. 46 ustawy emerytalnej, które nie mogły nabyć prawa do emerytury przysługującej z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego przed 1 stycznia 2013 r., kiedy wprowadzono nowe, mniej korzystne zasady w zakresie obliczania jej wysokości nieobowiązujące pozostałe roczniki

kobiet należące do kategorii ubezpieczonych uprawnionych do ustalenia emerytury po emeryturze, narusza zasady równości w prawie do zabezpieczenia społecznego i jest przez to niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z przepisem art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Ubezpieczony jest mężczyzną urodzonym w (...) r. Nie należy zatem do kategorii osób, których sytuacja emerytalna była objęta zakresem rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny, a w dalszej konsekwencji, będących przedmiotem nowo wprowadzonych przez ustawodawcę regulacji prawnych korygujących stwierdzony brak zgodności art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej z Konstytucją RP. Mężczyźni co prawda mieli możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę, jednak nie mogą skutecznie powoływać się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego 6 marca 2019 r. P 20/16. Stwierdzając niekonstytucyjność zaskarżonego przepisu w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w (...) r., które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej, Trybunał Konstytucyjny nie zakwestionował możliwości stosowania określonego w nim mechanizmu potrącania w stosunku do pozostałych osób. Wyrok Trybunału dotyczy wyłącznie kobiet urodzonych w (...) r., a więc nie ma zastosowania ani do mężczyzn urodzonych w (...) r., ani urodzonych we wcześniejszych latach.

Na tle powyższego należy podzielić stanowisko organu rentowego co do braku możliwości zastosowania wobec odwołującego metody przeliczenia emerytury powszechnej określonej w art. 194i-194j ustawy emerytalnej. Treść ww. przepisów wyraźnie wskazuje, że możliwość przeliczenia emerytury powszechnej bez pomniejszenia podstawy jej wymiaru o sumę pobranych emerytur wcześniejszych dotyczy jedynie ubezpieczonych urodzonych w (...) r. W przypadku odwołującego przesłanka ta nie jest spełniona, tym samym brak było podstaw do przeliczenia mu emerytury zgodnie z sformułowanym przez niego żądaniem.

Nie znajdując podstaw do zmiany skarżonej decyzji sąd uznał odwołanie za nieuzasadnione, skutkiem czego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł o jego oddaleniu zgodnie z sentencją wyroku.